

UCSIA

SAMENLEVING, WETENSCHAP EN RELIGIE

PROGRAMMA

Lezingen en debatten

augustus 2017–januari 2018

UCSIA vzw
Prinsstraat 14
2000 Antwerpen

UCSIA

Het Universitair Centrum Sint-Ignatius Antwerpen (UCSIA) komt voort uit de vroegere jezuïeteninstelling UFSIA. Het is een onafhankelijke vzw opgericht door de Sociëteit van Jezus en leden van de vroegere UFSIA.

UCSIA zet de jezuïtische academische traditie verder in Vlaanderen en in de Antwerpse regio. Het wil een hoogstaand internationaal multidisciplinair forum zijn dat academische reflectie, vorming en dienstverlening ondersteunt en stimuleert over thema's die bijzondere gestalte geven aan de christelijke levensvisie om aldus dienstig te zijn aan het geloof en bij te dragen tot een meer rechtvaardige samenleving. UCSIA werkt in het perspectief van een christelijke levensbeschouwing in een geest van openheid en verdraagzaamheid, samen met de leden van de Sociëteit van Jezus en de leden van de Antwerpse universitaire gemeenschap.

De klemtoon in de werking van UCSIA ligt op internationale multidisciplinaire academische projecten die passen in de missie en die het universitair onderwijs, het onderzoek en de dienstverlening ondersteunen, in het bijzonder van de Universiteit Antwerpen.

Die projecten geven impulsen aan andere projecten die gericht zijn op belanghebbenden in de Vlaamse regio, in het bijzonder de Antwerpse universitaire gemeenschap, de kerkgemeenschap, het onderwijs, de beleidsverantwoordelijken en het sociaal-economische en sociaal-culturele middenveld.

ENKELE PRAKTISCHE TIPS

Op de volgende bladzijden vindt u het programma van de lezingen en debatten die UCSIA organiseert voor een breed publiek in de periode augustus 2017–januari 2018.

Om praktische redenen vragen we dat u zich vooraf inschrijft met de daartoe bestemde kaart of met het online inschrijvingsformulier op www.ucsia.org. Voor sommige activiteiten kan u enkel inschrijven via een website; dat wordt bij de activiteit vermeld.

Wie zich vooraf inschrijft, geniet voorrang.

De folder vermeldt bij elke lezing de spreker(s), de taal indien deze verschilt van het Nederlands, de plaats en het aanvangsuur.

De toegang tot de lezingen is gratis, tenzij anders vermeld. UCSIA werkt deze gegevens voortdurend bij op de website. UCSIA beveelt de ingeschreven deelnemers daarom sterk aan om vóór de aanvang van de lezing in kwestie, de website www.ucsia.org te raadplegen.

Een aantal van de publieke lezingen die hier worden voorgesteld, kaderen in een besloten academische activiteit die bestemd is voor één of meer professionele doelgroepen. De UCSIA-website verschaft meer informatie over deze activiteiten en vermeldt de voorwaarden waaronder deelnemers uit professionele doelgroepen zich kunnen inschrijven.

www.ucsia.org

info@ucsia.be

Religie, cultuur en samenleving

Lezing in het Engels

Dinsdag 29 augustus 2017

In augustus 2017 vindt de dertiende editie van de UCSIA zomerschool plaats. Jonge wetenschappers volgen er les bij gereputeerde internationale onderzoekers en presenteren hun eigen onderzoekswerk. Het thema luidt 'Markt, staat en religie: economische realiteiten, sociale rechtvaardigheid en geloofstradities'.

MAYFAIR YANG doceert religieuze studies, Oost-Aziatische talen en culturele studies aan de universiteit van Santa Barbara in Californië. Professor Yang besteedt bijzondere aandacht aan de botsing van tradities met koloniale of postkoloniale omstandigheden.

The Significance of a 'Ritual Economy' in the Context of Chinese Capitalism and Globalization

In deze lezing bevraagt professor Yang in navolging van Julie Graham [†], Katherine Gibson, Gilles Deleuze en Félix Guattari het monolithische bouwwerk van het 'kapitalo-centrisme' en probeert ze de economische meervoudigheid zichtbaar te maken die we vaak missen door onze reductionistische modellen en discours.

De gastspreker onderzoekt hoe pre-kapitalistische economische praktijken op een ongemakkelijke manier gedijen binnen moderne kapitalistische economieën. Ze blijven er functioneren op grond van niet-kapitalistische of zelfs antikapitalistische principes zoals verwantschapsethiek, uitwisseling tussen goden en mensen, schuldeconomieën, gemeenschappelijke belangen, staatsbelangen en wedijverende vrijgevigheid. Aan de hand van veldonderzoek in Wenzhou (China), onderzoekt ze de 'rituele economie' die teruggaat op de pre-industriële commerciële revolutie van de Song dynastie (960–1279 C.E.). Het was een periode waarin zowel het Chinese volksgeloof als een endogene markteconomie zich kristalliseerde en waarvan de schaduwen zich vooruitwerpen naar de religieuze heropleving in China vandaag.

Respondent: **ERIC VANHAUTE**, gewoon hoogleraar economische geschiedenis en wereldgeschiedenis, Departement Geschiedenis, Universiteit Gent.

Aanvang 18.00 uur – Einde 19.30 uur

Hof van Liere
Universiteit Antwerpen | Stadscampus
Prinsstraat 13
2000 Antwerpen

Religie, cultuur en samenleving

Lezing in het Engels

Donderdag 31 augustus 2017

Het jaarthema van de UCSIA-zomerschool 2017 luidt: 'Markt, staat en religie: economische realiteiten, sociale rechtvaardigheid en geloofstradities'.

PAUL OSLINGTON is decaan en doceert economie aan het Alphacrucis College in Sydney (Australië).

De gastspreker is een expert in het nieuwe interdisciplinaire veld van economie en religie die publiceert over de economische dimensie van theologische inzichten en kerkpraktijken. Hij onderzoekt hoe de christelijke theologie economische denkers zoals Adam Smith beïnvloedde in de 18de en 19de eeuw. Hij bestudeert figuren als John Henry Newman, Max Weber, Jacob Viner of Bernard Lonergan die economie en religie vruchtbaar verbinden.

Political Economy as Natural Theology

Paul Oslington analyseert hoe de 'natuurlijke theologie' in Engelstalige landen de politieke economie beïnvloedt in de 18de en 19de eeuw.

Politieke economen als Adam Smith, Edmund Burke, William Paley, Thomas Malthus en anderen, brachten de wetenschappelijke traditie van natuurlijke theologie naar de maatschappelijke wereld, bouwend op het werk van Francis Bacon, Robert Boyle en Isaac Newton.

Zij droegen bij tot de legitimiteit van de politieke economie aan de universiteiten en in beleidskringen. Hun betrachting om het publiek vertrouwd te maken met de principes van de publieke economie werd gedreven door religieuze motieven. De spanningen die de natuurlijke theologie teweegbracht, bijvoorbeeld door economisch tekort en lijden met goddelijke goedheid en macht te willen verzoenen, leidden uiteindelijk tot haar verval en de scheiding tussen economie en theologie in Groot-Brittannië halfweg de 19de eeuw.

Respondent: **GUIDO ERREYERS**, gewoon hoogleraar, Departement Economie, Universiteit Antwerpen.

Aanvang 18.00 uur – Einde 19.30 uur

Hof van Liere
Universiteit Antwerpen | Stadscampus
Prinsstraat 13
2000 Antwerpen

Ongelijkheid in een tijdperk van globalisering

Leerstoel P.W. Segers

Lezingen & debat in het Engels

Woensdag 20 september 2017

Op voorstel van de Faculteit Toegepaste Economische Wetenschappen van de Universiteit Antwerpen, bieden UCSIA, de Faculteit TEW, het Centrum voor Sociaal Beleid Herman Deleeck en het Instituut voor Ontwikkelingsbeleid en -beheer deze activiteit aan.

BRANKO MILANOVIĆ is hoogleraar aan de City University of New York. Hij was verbonden aan de Wereldbank, Johns Hopkins University en het Carnegie Endowment for International Peace in Washington. Als een van de meest vooraanstaande economen vandaag zette hij de studie naar wereldwijde welvaartsongelijkheid mee terug op de politieke agenda.

De herintegratie van China in de wereldeconomie, de val van de Berlijnse Muur en de ontsluiting van India voor buitenlandse investeerders bracht de grootste herverdeling van welvaart sinds de industriële revolutie. De absolute winnaars zijn de superrijken, maar ook de middenklasse van de opkomende economieën in Azië. Beiden profiteerden van de groeiende mobiliteit van kapitaal, goederen en kennis – kortom de globalisering. De inkomens van de arbeiders- en middenklasse van de ontwikkelde landen groeiden weinig. Zij voelden zich in de steek gelaten door de 1% rijksten in hun landen en bedreigd door concurrentie van armen uit de landen in ontwikkeling.

Hierdoor werd de ‘vergeten’ middenklasse een belangrijke drijfveer achter de recente opkomst van populistische partijen en politici. Milanović onderzoekt de effecten van de globalisering niet alleen vanuit de lens van wereldongelijkheid, hij analyseert ook welke beleidskeuzes aan de basis liggen van deze ontwikkelingen en welke politieke ruimte we hebben om ermee om te gaan.

Programma

Welkom | **Herman Van Goethem**, rector Universiteit Antwerpen

Inleiding | **Sunčica Vujić**, Faculteit Toegepaste Economische Wetenschappen

Lezing | **Branko Milanović**

Paneldebat

Koen Decancq, Universiteit Antwerpen & London School of Economics

Peter De Keyzer, managing partner Growth Inc.

Luc Cortebeek, voorzitter van de Internationale Arbeidsorganisatie

Bogdan Vanden Berghe, algemeen directeur 11.11.11

Aanvang 17.00 uur – Einde 19.00 uur

Aula C.003

Universiteit Antwerpen | Stadscampus

Prinsstraat 13

2000 Antwerpen

Onthaal en ondersteuning van migranten

Lezingen & paneldebat in het Engels

Donderdag 21 september 2017

UCSIA ondersteunt een Europees netwerk van onderzoeksinstituten en centra voor sociale actie die met de jezuïeten verbonden zijn: het Scribani-netwerk. Deze avond wordt aangeboden vanuit het netwerk in samenwerking met CeMIS, het Centrum voor Migratie en Interculturele Studies van de Universiteit Antwerpen.

Migration and Environment: A Key Issue with Some Empirical Evidence

SABINE HENRY (Université de Namur) stelt de resultaten voor van empirisch onderzoek over het verband tussen migratie en ontwikkeling in West-Afrika, de Filipijnen en Ecuador. Onderzoekers en beleidsverantwoordelijken vragen zich af welke impact milieuproblemen zoals klimaatopwarming uitoefenen op migratie, armoede en duurzame ontwikkeling en welk beleid hiervoor ontwikkeld kan worden op lokaal, nationaal en globaal vlak. De vraag is ingewikkeld omdat vele factoren een rol spelen: de aard van het milieuprobleem, het tijdsverloop, het aanpassingsvermogen van de getroffen bevolking, enz. Het is bijzonder moeilijk om de interacties cijfermatig in kaart te brengen.

Women through the Mediterranean: Why Gender Matters in Migration Studies

MILENA BELLONI (CeMIS, Universiteit Antwerpen) onderzoekt de sociaal-demografische samenstelling van de asielzoekers die de Middellandse Zee oversteken met aandacht voor de positie van vrouwen. Het traject dat zij kiezen, toont hun weerbaarheid, maar ook de uitdagingen voor het internationaal asielregime.

IKAN, a Tutoring Project to Support Non-Dutch Speaking Newcomers in Flemish Secondary Schools

EDITH PIQUERAY (Departement Gelijke Kansen, Universiteit Antwerpen) brengt de resultaten van een pilootproject van de Associatie Universiteit Hogescholen Antwerpen (AUHA) waarbij studenten-vrijwilligers als 'peer tutors' een jaar lang nieuwkomers helpen in het secundair onderwijs. Hoe past dit project in het diversiteitsbeleid van de Universiteit Antwerpen en welke leereffecten gaan er voor alle betrokkenen van uit?

Paneldebat & vragenronde

Aanvang 18.00 uur – Einde 20.00 uur

Hof van Liere
Universiteit Antwerpen | Stadscampus
Prinsstraat 13
2000 Antwerpen

Onderwijs voor vluchtelingen in Vlaanderen

*Seminarie voor onderzoekers en professionelen
in het Engels*

Vrijdag 22 september 2017

ucsia ondersteunt een Europees netwerk van onderzoeksinstituten en centra voor sociale actie die met de jezuiten verbonden zijn: het Scribani-netwerk. Deze avond wordt aangeboden vanuit het netwerk in samenwerking met CeMIS, het Centrum voor Migratie en Interculturele Studies van de Universiteit Antwerpen.

A Warm-hearted Reception for Foreign Newcomers at School in Flanders

BRIGITTE VERMEERSCH getuigt van haar ervaringen als onderzoeksjournalist bij de VRT waarbij zij aan anderstalige nieuwkomers in het secundair onderwijs taallessen gaf. Hoe overwon zij de uitdagingen en obstakels en welke pedagogische aanpak met teamleren en differentiatie lijkt aangewezen?

Practices and Challenges in the Integration of Refugee Students in Flemish Secondary Education

STIENE RAVN (CeMIS) presenteert onderzoek over de moeilijkheden die vluchtelingkinderen in het secundair onderwijs ondervinden bij hun aankomst in België, hun ervaring in een onthaalklas en hun kansen op doorstroming naar het reguliere onderwijs.

How to Support Unaccompanied Young Adult Refugees in Flanders? Reflections on CURANT

RILKE MAHIEU (CeMIS) stelt het project 'CURANT' voor dat uitgaat van een groep NGO's en overheidsinstellingen in Antwerpen. Het verleent ondersteuning aan niet-begeleide jonge volwassen vluchtelingen via een formule van samenwonen met een vrijwilliger.

Paneldebat & vragenronde

Aanvang 14.00 uur – Einde 16.00 uur

Hof van Liere
Universiteit Antwerpen | Stadscampus
Prinsstraat 13
2000 Antwerpen

Twee huizen, één kindertijd

Kinderen beschermen tegen de gevolgen van echtscheiding

Lezing in het Engels

Woensdag 4 oktober 2017

UCSIA biedt deze lezing aan in samenwerking met het Centrum voor Longitudinaal en Levensloop Onderzoek (CELLO) van de Universiteit Antwerpen in het kader van de 15de conferentie van het European Network for the Sociological and Demographic Study of Divorce .

ROBERT EMERY is professor psychologie en directeur van het Centrum voor kinderen, gezinnen en recht aan de universiteit van Virginia (USA). Zijn jongste boek draagt de titel *Two Homes, One Childhood: A Parenting Plan to Last a Lifetime* (Avery, 2016).

Two Homes, One Childhood *Protecting Children from the Fallout of Divorce*

Heel veel kinderen worden getroffen door scheiding. Ze hebben twee huizen/een tweevoudige thuis. Maar hun ouders beschikken slechts over één kans om hun kinderjaren te beschermen. De gastspreker beschrijft als onderzoeker, therapeut en bemiddelaar een nieuwe benadering om de voogdij te delen over kinderen met een tweevoudige thuis. Een ouderschapsplan dat een heel leven moet meegaan, groeit mee met de ontwikkelingsbehoeften van de kinderen en de gezinnen. Ouders kunnen en moeten samenwerken om afspraken te maken die passen bij de veranderende behoeften van het kind vanaf zijn eerste jaren tot de jonge volwassenheid.

Professor Emery licht zijn 'Hiërarchie van kinderbehoeften bij echtscheiding' toe, geeft aanbevelingen voor een succesvol ouderschap, bepleit gezamenlijke voogdij en beklemtoont dat er maar één kant is die ouders kunnen kiezen bij echtscheiding: de kant van het kind.

DIMITRI MORTELMANS, directeur van CELLO, leidt de spreker en de vragenronde in.

Aanvang 19.00 uur – Einde 20.30 uur

Hof van Liere
Universiteit Antwerpen | Stadscampus
Prinsstraat 13
2000 Antwerpen

Luther anno 2017: grenzen aan de vrijheid?

Panelgesprek

Donderdag 12 oktober 2017

UCSIA organiseert dit panelgesprek in samenwerking met de protestantse gemeenschap van Antwerpen naar aanleiding van het Lutherjaar 2017.

Op 31 oktober 2017 is het immers 500 jaar geleden dat Martin Luther zijn 95 stellingen over de aflat publiceerde. Deze actie heeft krachten losgemaakt die veel verder en dieper gingen dan Luther zelf beseft. Toen een kleine anderhalve eeuw later de 'godsdienstoorlogen' gepacificeerd werden, was het gelaat van Europa veranderd. Er was religieus pluralisme, maar binnen Europa kon men de godsdiensten enkel uit elkaar houden door staatsgrenzen en confessionele grenzen te laten samenvallen.

Grenzen aan de vrijheid

Hoe omgaan met religieuze of levensbeschouwelijke verschillen als die met elkaar botsen? Tegen de historische achtergrond van het lutheranisme bespreken de panelleden drie kwesties: de vrijheid van meningsuiting en belediging, godsdienstvrijheid en religieus extremisme en levensbeschouwelijk pluralisme.

Inleiding

DICK WÜRSTEN, predikant, theoloog, inspecteur-adviseur protestants godsdienstonderwijs Vlaanderen, voorzitter van de Protestantse Cultuurkring Antwerpen, stelt de protestantse gemeenschap voor.

Panelgesprek

Dick Würsten | moderator

Jan De Volder, godsdiensthistoricus, titularis van de Cusanus Leerstoel 'Religion, Conflict and Peace' aan de Faculteit Theologie en Religiewetenschappen, KU Leuven

Geert van Istendael, schrijver, erevoorzitter pen-Vlaanderen

Joke Van Leeuwen, schrijver, voorzitter pen-Vlaanderen

Aanvang 20.00 uur – Einde 22.00 uur

De Brabantse Olijfberg
Protestantse kerk
Lange Winkelstraat 5
2000 Antwerpen

Luther en het jodendom

Lezing in het Engels

Donderdag 9 november 2017

UCSIA organiseert deze lezing in samenwerking met het Instituut voor Joodse Studies van de Universiteit Antwerpen naar aanleiding van het Lutherjaar 2017.

THOMAS KAUFMANN is professor kerkgeschiedenis aan de universiteit van Göttingen.

Indien één iemand de lont gestoken heeft aan de buitengewoon belangrijke hervorming van de Europese religie en cultuur die we als de reformatie betitelen, dan was het Martin Luther. In elke betekenis van het woord was deze religieuze pionier een groot figuur in de Europese geschiedenis. Toch kunnen we niet naast het zeer ongemakkelijke, maar onloochenbare feit kijken dat hij een antisemiet was.

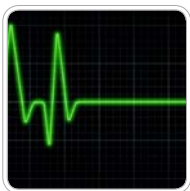
De Duitse auteur Thomas Kaufmann – een wereldautoriteit inzake de reformatie – vertelt in zijn bestseller *Luthers Juden* (Reklam, 2014) het netelige en bij tijd en wijle schokkende verhaal van Martin Luthers giftige houding tegenover joden die doorheen zijn leven steeds venijniger werd, tegen de achtergrond van een wereld in religieuze verwarring.

Hij reflecteert over de mate waarin de nalatenschap van Luthers antisemitisme een smet zou werpen op de lutherse kerk in de eeuwen nadien.

THEO DUNKELGRÜN, historicus, senior research associate aan de Universiteit van Cambridge en geaffilieerd onderzoeker van het Instituut voor Joodse Studies, Universiteit Antwerpen, geeft een respons.

Aanvang 20.00 uur – Einde 22.00 uur

Hof van Liere
Universiteit Antwerpen | Stadscampus
Prinsstraat 13
2000 Antwerpen

Het Belgische experiment inzake euthanasie: *een ethische en kritische evaluatie*

Lezing in het Engels

Woensdag 15 november 2017

Deze publieke lezing kadert in een internationale conferentie die UCSIA organiseert naar aanleiding van 15 jaar euthanasiewetgeving.

WILLEM LEMMENS doceert ethiek en hedendaagse filosofie aan verschillende faculteiten van de Universiteit Antwerpen. Hij ving zijn academische loopbaan aan als assistent van de Faculteit Toegepaste Economische Wetenschappen van het toenmalige UFSIA. Hij doctoreerde aan het Hoger Instituut voor Wijsbegeerte van de KU Leuven over de relatie tussen passie en moraliteit in het wijsgerig denken van David Hume. De bio-ethische vraagstukken vormen een van zijn belangstellingspunten in de traditie die professor Fernand Vanneste sj aan het vroegere UFSIA en de Universiteit Antwerpen vestigde. Professor Willem Lemmens is lid van het Belgisch Raadgevend Comité voor Bio-ethiek.

The Belgium Euthanasia Experiment: An Ethical and Critical Evaluation

De euthanasiewetgeving van 2002 maakte van België een van de weinige landen ter wereld waar actieve levensbeëindiging door een arts op verzoek van een patiënt wettelijk toegelaten is onder strikte voorwaarden. Deze wetgeving lijkt in de Belgische media en door het brede publiek ondertussen breed aanvaard. Andere westerse landen hebben merkwaardig genoeg vaak kritiek uitgeoefend op de euthanasiemogelijkheid en het medisch begeleid sterven die eruit voortvloeide. Recent klonken in België vragen voor euthanasie voor psychiatrische patiënten en ouderen die weliswaar niet ziek zijn, maar levensmoe.

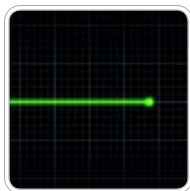
Een tweedaags internationaal symposium onderzoekt de euthanasiewetgeving en haar toepassing in België in de voorbije vijftien jaar.

In deze inleidende lezing brengt prof. Lemmens de achtergrond en de inhoud van de wetgeving in herinnering. Hij staat stil bij de wetgeving vanuit een ethische en culturele evaluatie.

Aanvang 19.00 uur – Einde 20.30 uur

Promotiezaal
Klooster Grauwzusters
Lange Sint-Annastraat 7
2000 Antwerpen

15 jaar euthanasiewetgeving in België: *kritische perspectieven uit binnen- en buitenland*

Internationale conferentie in het Engels

Donderdag 16 en vrijdag 17 november 2017

Door de euthanasiewetgeving van 2002 is België een van de weinige landen ter wereld waar actieve levensbeëindiging door een arts op verzoek van een patiënt wettelijk toegelaten is onder strikte voorwaarden. Deze conferentie evalueert de kritische geluiden die hierover klinken in binnen- en buitenland. Op de eerste dag taxeren experts de wetgeving en haar toepassing. De tweede dag onderzoekt de vragen tot uitbreiding naar psychiatrische patiënten en ouderen die zich levensmoe voelen. Een gedocumenteerde gedachtewisseling voorkomt dat betrokkenen elkaars standpunt verkeerd begrijpen en inspireert een betere palliatieve zorg. Elke wetgeving over euthanasie raakt immers aan vraagstukken die nationale wetgeving of lokale medische culturen overstijgen; ze raakt aan ethische, wettelijke en medische vraagstukken met een universele betekenis.

De conferentie geeft deskundigen en professionelen zoals juristen, artsen, ethici en filosofen een beter inzicht in vragen zoals:

- moeten andere landen de Belgische wetgeving als voorbeeld overnemen?
- welke zijn de belangrijkste zorgen van juristen, artsen, activisten, gewone burgers in het buitenland over de Belgische wetgeving en praktijk?
- hoe moeten we de toenemende binnen- en buitenlandse bezorgdheid interpreteren over de implementatie van euthanasie bij psychiatrische patiënten en ouderen?
- indien noodzakelijk, hoe kan de Belgische wetgeving en praktijk verbeterd worden?

Volgende experts werken mee:

Scott Kim, National Institutes of Health Clinical Center (USA) · **Trudo Lemmens**, Scholl Chair in Health, Law and Policy, Universiteit van Toronto · **Raphael Cohen-Almagor**, Chair in Politics, University van Hull · **Sigrid Sterckx**, Professor of Ethics, Political and Social Philosophy, Universiteit Gent · **Willem Lemmens**, docent wijsbegeerte en ethiek, Universiteit Antwerpen · **Ariane Bazan**, Professor of Clinical Psychology, Université Libre de Bruxelles · **Patrick Cras**, professor neurologie, Universitair Ziekenhuis Antwerpen · **Kevin Yuill**, Senior Lecturer in American History, Universiteit van Sunderland · **Joris Vandenberghe**, professor medische psychologie, KU Leuven · **Nele Van Den Noortgate**, diensthoofd geriatrie, Universiteit Gent · **Marc Desmet**, arts, palliatieve zorg, Jessa Ziekenhuis Hasselt · **Jan De Lepeleire**, dokter in de geneeskunde, KU Leuven

Inschrijvingsgeld: 35 euro voor één dag, 60 euro voor beide dagen

Volledig programma en inschrijven: zie www.ucsia.org

Inschrijven kan alleen via de website!

Aanvang 09.30 uur – Einde 17.00 uur

Hof van Liere
Universiteit Antwerpen | Stadscampus
Prinsstraat 13
2000 Antwerpen

Religie, media en propaganda

Lezing in het Engels

Donderdag 23 november 2017

UCSIA organiseert deze lezing in samenwerking met de Vlaamse Werkgroep Boekgeschiedenis naar aanleiding van het Lutherjaar 2017.

ANDREW PETTEGREE is professor moderne geschiedenis aan de Universiteit van St-Andrews.

De Martin Luther die in 1517 tegen de aflaten protesteerde, was een weinig bekende professor aan een van de jongste universiteiten in Duitsland. Niets in zijn loopbaan kon hem voorbereiden op de mediastorm die om hem heen losbarstte. Toch was hij vijf jaar later de auteur met het grootste aantal publicaties in de geschiedenis van het christendom.

In deze uiteenzetting gebaseerd op zijn boek *Brand Luther. Print and the Making of the Reformation* (Penguin, 2015; Nederlandse vertaling Atlas-Contact, 2017), verkent Andrew Pettegree hoe Luther deze transformatie bewerkstelligde waarbij hij zowel het theologisch debat als de boekdrukkunst – een ambacht in zijn kinderschoenen – nieuwe vormen gaf. Zijn aandacht voor de techniek van het drukken en het ontwerpen lagen aan de basis van het succes van de protestantse beweging.

DICK WÜRSTEN, predikant, theoloog, inspecteur-adviseur protestants godsdienstonderwijs Vlaanderen, voorzitter van de Protestantse Cultuurkring Antwerpen, geeft een respons.

Aanvang 20.00 uur – Einde 22.00 uur

Klooster Grauwzusters · Promotiezaal
Universiteit Antwerpen | Stadscampus
Lange Sint-Annastraat 7
2000 Antwerpen

De relevantie van Marx

Studienamiddag
in het Nederlands en het Engels

Dinsdag 28 november 2017

ucsia organiseert deze studiedag in samenwerking met de Vereniging Hendrik De Man.

What Is Living and What Is Dead in Marx's Theory of History?

GARETH STEDMAN JONES is professor in de ideeëngeschiedenis aan de Queen Mary University of London, Fellow van King's College in Cambridge en directeur van het Centrum voor Geschiedenis en Economie. Hij is auteur van de gewaardeerde biografie *Karl Marx: Greatness and Illusion* (Harvard University Press, 2016).

In zijn uiteenzetting maakt professor Gareth Stedman Jones het onderscheid tussen Marx en het marxisme. Marxisme is een constructie van Friedrich Engels en de Duitse sociaaldemocraten na 1875. Hoewel Marx de rol van de arbeidersklasse fout inschatte, benadrukt hij andere elementen dan Engels die tot vandaag waardevol zijn. Zo vertrekt hij voor zijn theorie vanuit een ontmoeting met Hegel en Feuerbach in de jaren 1840. Terwijl Engels, zoals ook Robert Owen en de 'utopische socialisten', aansluit bij de traditie van het achttiende-eeuwse materialisme dat de mens ziet als een natuurlijk wezen dat wordt gevormd door zijn omgeving, legt Marx de nadruk op de mens als natuurlijk en menselijk wezen dat tussenkomt in de geschiedenis en deze verandert. Dat accent ligt ook aan de basis van de nadruk op de dynamiek van het kapitalisme in het *Communistisch manifest*. Marx onderscheidt zich zo van Feuerbach, maar dankt aan hem wel het idee van omkering en abstractie. Hij gebruikte dit concept niet alleen voor God, maar ook voor de betekenis van de markt en het kapitalisme als een natuurlijke macht die aan menselijke controle ontsnapt (zie bijvoorbeeld de beschouwingen over het fetisjisme van producten in *Das Kapital*). Marx' idee van 'objectieve toespelings' was een van zijn vruchtbaarste (maar ook verwaarloosde) ideeën dat tot op vandaag relevant blijft.

Lezing over economie en Marx

LUDO CUYVERS, emeritus professor van de Universiteit Antwerpen en directeur van het Centrum voor Aziatische Studies, staat stil bij de actuele relevantie van het economische werk van Karl Marx.

Lezing over Louis Van Bladel en Marx

STEFAN MARYSSE is emeritus professor aan het Instituut voor Ontwikkelingsbeleid en -beheer (IOB), Universiteit Antwerpen.

Inschrijvingsgeld: 20 euro · **Kortingstarief:** 10 euro voor studenten, 60+ en mensen met beperking · **Inschrijven kan alleen via www.ucsia.org**

Aanvang 14.00 uur – Einde 17.00 uur

Hof van Liere
Universiteit Antwerpen | Stadscampus
Prinsstraat 13
2000 Antwerpen

De economie van goed en kwaad

Lezing in het Engels

Dinsdag 28 november 2017

Op voorstel van UCSIA richten het Centrum voor Ethiek van de Universiteit Antwerpen en de BASF Deloitte Elia Chair on Sustainable Development (Antwerp Management School) jaarlijks de 'Leerstoel Jef Van Gerwen' in ter nagedachtenis aan deze markante jezuïet en academicus.

De Tsjechische econoom Tomáš Sedláček publiceerde in 2009 *De Economie van goed en kwaad. Zoektocht naar economische zingeving van Gilgamesj tot Wall Street* (Nederlandse uitgave: Scriptum, 2012). Hij gaat ervan uit dat economie naast een wetenschap ook een verhaal van mensen is dat hun handelen duidt en richt. De wiskundige modellen van de hedendaagse economie zijn niet exacter of betrouwbaarder dan de mythes uit Sumerië of Palestina. Vanuit dit uitgangspunt trekt hij een waaier aan nieuwe inzichten open in oude geschriften of recente ontwikkelingen: van de 'urbane' visie op beschaving in de Gilgamesj en de 'rurale utopie' in de Thora, over de Griekse filosofenstrijd tussen stoïcijnen en hedonisten, de ascese van Augustinus en de aardsheid van Thomas Van Aquino, een nieuwe lezing van *Wealth of Nations* van Adam Smith tot de filosofische wortels van de consumptie-economie en de economie van het begeren. Zijn onconventionele analyse werpt een nieuw licht op de aannames en verborgen agenda's van de economische wetenschap. Het brengt hem tot volgend besluit: "De economie is een geloof dat ontkent een geloof te zijn".

TOMÁŠ SEDLÁČEK is hoofd macro-economische strategie van de Tsjechische bank ČSOB. Hij was en is betrokken in toekomstverkenningen over economie, politiek en Europa zoals de groep *Narrative of Europe* (Manuel Barroso) of het rapport *Nieuw Economisch Denken* van het World Economic Forum. Hij maakte deel uit van de Nationale Economische raad van de Tsjechische Republiek en was economisch adviseur van president Václav Havel.

Inleiding door **LUC VAN LIEDEKERKE**, houder van de BASF Deloitte Elia Chair on Sustainability.

Aanvang 18.00 uur – Einde 19.30 uur

Hof van Liere
Universiteit Antwerpen | Stadscampus
Prinsstraat 13
2000 Antwerpen

Stereotypen bevragen over islamitisch onderwijs en migratie

Koranscholen in Senegal

Lezing in het Engels

Woensdag 29 november 2017

UCSIA-visiting scholars onderzoeken thema's die aansluiten bij de belangstelling van UCSIA: ethiek, religie of spiritualiteit in samenhang met interreligieuze en interculturele dialoog, wetenschap en cultuur, geneeskunde en maatschappij.

ANNEKE NEWMAN is als sociaal antropologe verbonden aan de universiteit van Sussex. Ze promoveerde op het thema onderwijskeuze en besluitvorming voor het secundair onderwijs bij de islamitische Haalpulaar'ën in noordelijk Senegal, met aandacht voor de impact van sociaaleconomische status, gender en kaste.

Challenging Stereotypes about Islamic Education and Migration: Stories from Senegal

Ouders kiezen voor hun kinderen ofwel een Koranschool, een seculiere openbare school of een hybride Frans-Arabische school die religie aanbiedt naast seculiere onderwerpen. De beslissingen van ouders worden voor elk van deze schoolvormen bepaald door de zeer hoge migratie, in het bijzonder die van volwassen mannen. Dat bepaalt het geld voor het schooltraject en vaak ook voor de onderwijsinfrastructuur. De onderzoeksresultaten dagen onze stereotypen uit over islamitisch onderwijs: we associëren het meestal met extremisme of gebrek aan integratiebereidheid. De islamitische scholen in Senegal blijken niet alleen een ethos van vreedol samenleven aan te brengen, ze passen zich voortdurend aan de vormingsnoden en plaatselijke leefomstandigheden aan, die afhangen van binnenlandse en internationale migratie.

De media bestoken ons met massa's beelden, meestal negatief en op sensatie belust. Een nadere kijk op Senegal verlegt de focus van kwesties zoals anti-migrantengevoel naar de vraag hoe migratie en leden van de diaspora het onderwijs kunnen ondersteunen.

Respondent **EDITH PIQUERAY** (Departement Gelijke Kansen, Universiteit Antwerpen) onderzoekt in haar doctoraatsonderzoek de rol van het Poolse aanvullend onderwijs in de schoolcarrière van Poolse jongeren in het algemeen onderwijs in Vlaanderen.

Aanvang 18.00 uur – Einde 20.00 uur

Hof van Liere
Universiteit Antwerpen | Stadscampus
Prinsstraat 13
2000 Antwerpen

Vrouwelijke mystici aan het woord

Studienamiddag

Vrijdag 1 december 2017

UCSIA organiseert deze conferentie in samenwerking met het Ruusbroecgenootschap (Universiteit Antwerpen) ter gelegenheid van de sterfdag van de Brusselse mysticus Jan van Ruusbroec.

Traditioneel worden mystieke vrouwen geassocieerd met het fysiek of geestelijk verlaten van de wereld; zij keren zich in de eigen ziel of zijn zelfs onzichtbaar achter de muren van een klooster. Voor de schrijvende vrouwen onder hen is dat een al te beperkt beeld. Het geschreven woord draagt ver, over de grenzen van fysieke beslotenheid en van de eigen tijd heen.

Vier gastsprekers belichten vier vrouwelijke mystieke auteurs uit evenveel tijdsperiodes: Marguerite Porete (†1310), Maria Petyt (†1677), Theresia van Lisieux (†1897) en Simone Weil (†1943). Ze lieten zich, elk op eigen wijze, via hun daden en geschriften gelden en die intellectuele nalatenschap spreekt vandaag nog aan. Dichter-performer en redacteur van het maandblad *Streven* Annemarie Estor laat de vrouwen zelf aan het woord.

Programma

Inleiding | **Veerle Fraeters**, directeur Ruusbroecgenootschap

Marguerite Porete | **Marleen Cré**, postdoctoraal onderzoeker aan de Universiteit de Lausanne en vrij medewerkster van het Ruusbroecgenootschap

Voordracht uit teksten van Beatrijs van Nazareth en Maria Van Hout
Annemarie Estor

Maria Petyt | **Elisabeth Hense**, universitair docent spirituele theologie, Titus Brandsma Instituut, Radboud Universiteit Nijmegen

Theresia van Lisieux | **Kristof Smeyers**, doctoraal onderzoeker Ruusbroecgenootschap

Voordracht uit teksten van Theresia van Lisieux en Simone Weil
Annemarie Estor

Simone Weil | **Willem Lemmens**, hoogleraar wijsbegeerte, Universiteit Antwerpen

Paneldebat

gemodereerd door **Luc Braeckmans**, academisch directeur UCSIA

Aanvang 14.00 uur – Einde 17.30 uur

Hof van Liere
Universiteit Antwerpen | Stadscampus
Prinsstraat 13
2000 Antwerpen

Pacifisme in de praktijk

Leerstoel Vredeseducatie

Lezingen in het Engels

Woensdag 6 december 2017

UCSIA organiseert deze lezing in het kader van een reeks internationale en interdisciplinaire academische workshops die aspecten van vrede en oorlog zullen onderzoeken. De activiteit kadert eveneens in de jaarlijkse Leerstoel Vredeseducatie die UCSIA aan de Universiteit Antwerpen inricht.

Hoe reageren pacifisten op geweld in de wereld van vandaag? Oorlog is van aard veranderd. We leven vandaag eerder in een wereld van ‘bedreigingen’, waarvan het terrorisme er één is. Pacifisme is de theoretische verwerping van geweld en het praktisch verzet ertegen. Er zijn verschillende pacifistische houdingen mogelijk, die allen te verkiezen zijn boven de politiek van geweld. De sprekers lichten dit toe vanuit hun eigen onderzoek en ervaringen.

MEENA SHARIFY-FUNK is geassocieerd docent en voorzitter van het Departement voor Religie en Cultuur aan de Faculteit der Letteren van de Wilfrid Laurier University te Ontario (Canada). Zij legt zich toe op islamstudies met een focus op hedendaags islamitisch denken en identiteit. Haar onderzoek betreft de status van vrouwen in de moslimwereld, transnationale netwerking tussen moslimactivisten, interpretatiepatronen van Noord-Amerikaanse moslimgeleerden en de impact van de islamitische mystiek op de sociale waarden van moslims. Zij schreef boeken en artikels over de rol van culturele en religieuze factoren in vredeshandhaving.

CHEYNEY RYAN is directeur van het mensenrechtenprogramma aan het Oxford Institute for Ethics, Law and Armed Conflict. Hij was betrokken bij een onderzoeksprogramma over het wijzigend karakter van oorlog (2008) en werkt vandaag mee aan een meerjarig onderzoek over het verband tussen pacifisme en geweldloosheid en de hedendaagse theorie van de rechtvaardige oorlog. Hierbij onderzoekt hij vooral de wijsgerige en historische context met oog voor seculier en religieus geïnspireerd pacifisme. Hij streeft een pacifistisch alternatief na dat rekening houdt met de hedendaagse werkelijkheid en de bedreiging van oorlog.

Aanvang 19.00 uur – Einde 21.00 uur

Hof van Liere
Universiteit Antwerpen | Stadscampus
Prinsstraat 13
2000 Antwerpen

Leven en werk van Luther

Lezing in het Engels

Donderdag 14 december 2017

UCSIA organiseert deze lezing in samenwerking met het departement geschiedenis van de Universiteit Antwerpen naar aanleiding van het Lutherjaar 2017.

HEINZ SCHILLING is emeritus professor geschiedenis aan de Humboldt Universiteit Berlijn.

De gastspreker is een van de meest vooraanstaande Duitse schrijvers over de sociale en politieke geschiedenis van het vroegmoderne Europa. Zijn boek *Martin Luther. Rebel in an Age of Upheaval* (C.H. Beck, 2014) is een alomvattende en evenwichtige biografie van Martin Luther geplaatst tegen de toenmalige politieke context. Het boek kijkt naar Luther als een moeilijk en tegenstrijdig individu dat de geschiedenis veranderde. Het geeft een belangrijke interpretatie van het leven van Luther na de Rijksdag van Worms, een periode die vaak geen aandacht krijgt van biografen. Het boek onderzoekt de funderingen van het protestantisme vanuit een sociaal en politiek standpunt en niet enkel vanuit een religieus perspectief.

GUIDO MARNEF, hoogleraar geschiedenis aan de Universiteit Antwerpen, geeft een respons.

Aanvang 20.00 uur – Einde 22.00 uur

Hof van Liere
Universiteit Antwerpen | Stadscampus
Prinsstraat 13
2000 Antwerpen

Het alledaagse geloof van arme moeders

Theologische kerstlezing in het Engels

Maandag 18 december 2017

Aan de hand van data en interviews met vrouwen en priesters onderzocht de gastspreker de rol van enerzijds persoonlijke religieuze beleving en geloofspraktijken en anderzijds de georganiseerde religieuze geloofspraktijk in het dagdagelijkse leven van moeders uit lage inkomensgroepen in de stad. Zij voert aan dat beide vormen van religie een belangrijke bron van sociaal kapitaal en zingeving kunnen betekenen voor moeders die kampen met zware uitdagingen. Religieuze beleving kan de perceptie inzake werk, welvaart en moederschap beïnvloeden. Sullivan roept georganiseerde religieuze instellingen daarom op om zich toegankelijk te maken voor sociale kwetsbare moeders. Voor die groep is het immers een uitdaging, zowel praktisch als mentaal, om de weg naar de georganiseerde, collectieve religieuze diensten te vinden en te bewandelen.

SUSAN CRAWFORD SULLIVAN is geassocieerd professor in de sociologie. Ze behaalde een master 'Public Affairs' aan de Woodrow Wilson School of Public and International Affairs (Princeton University, USA) en een doctoraat in de sociologie aan Harvard University.

Zij doceerde en was onderzoekster aan de Harvard Divinity School. Haar wetenschappelijke belangstelling gaat uit naar religie, armoede en publiek beleid, gezin en 'community-based learning'. Aan de universiteit Holy Cross onderwijst ze godsdienstsociologie, katholieke sociale leer en actie, en het vak 'vrouwen, religie en armoede'. Haar boek *Living Faith: Everyday Religion and Mothers in Poverty* (University of Chicago, 2011) werd bekroond met meerdere wetenschappelijke prijzen.

Aanvang 18.00 uur – Einde 19.30 uur

Hof van Liere
Universiteit Antwerpen | Stadscampus
Prinsstraat 13
2000 Antwerpen

Oude Leeuwenrui

Ankerrui

Falconrui

Falconrui

Klapdorp

Paardenmarkt

Pa

Hoornstraat

Venusstraat

Vekestraat

Kl. Kauwenberg

Noordstr.

Gr. Kauwenberg

Raapstr.

Stadswaag

Lange Brilstr.

Hof van Liere

tsaerdstr.

Blindestr.

Prinsstraat

P. V

Gratiekapelstr.

Koningstr.

Prinsesstr.

broedersrui

Keizerstraat

Wolstraat

Kipdorp

M

Sint-Jacobsstr.

Sint-Katelijnest

Borzestr.

Markgravestr.

Lange Nieuwstraat

Handelsbeurs

Gramayestraat

Lange Klarenstr.

Eikenstraat

P

P

enren

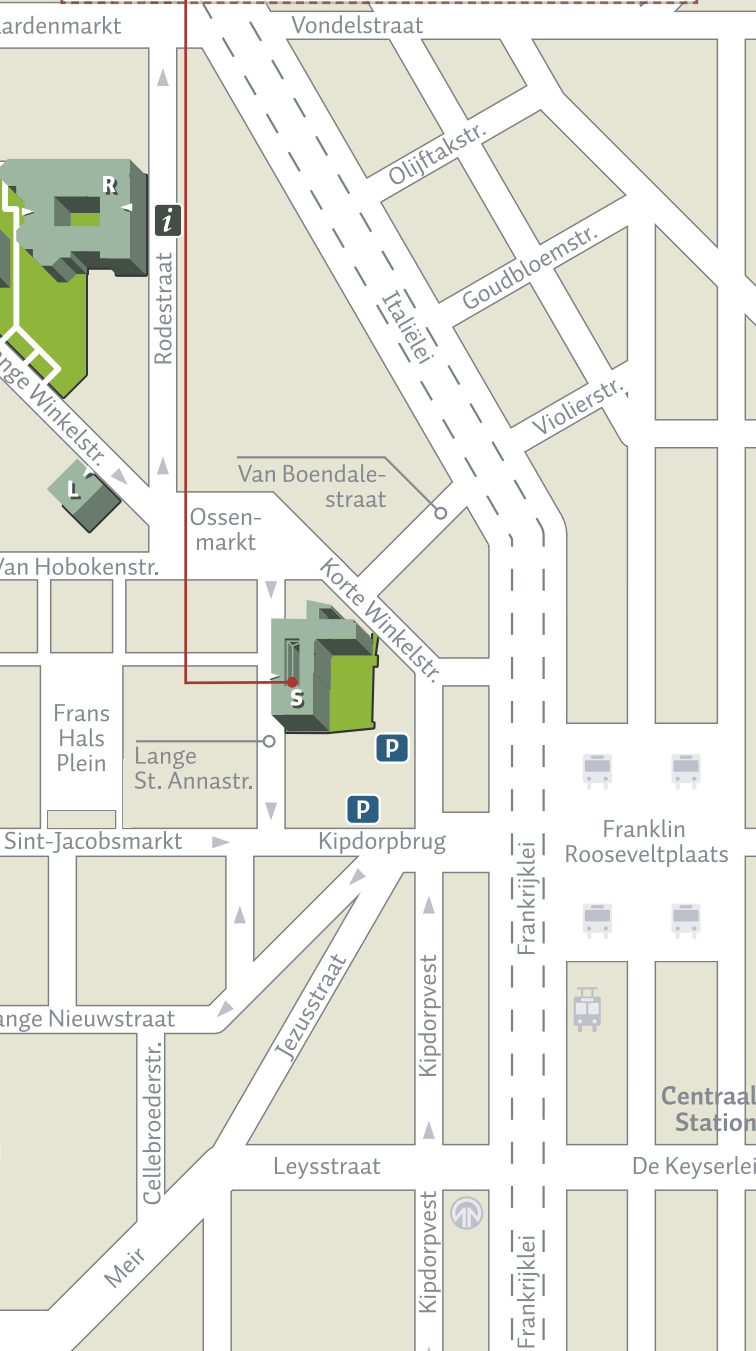
Meir

Meir

Stadscampus Universiteit Antwerpen

- UCSIA
- Hof van Liere
- Grauwzusters

(naam en voornaam) _____
 (organisatie) _____ (functie) _____
 (adres) _____
 (tel.) _____ (e-mail) _____

Schrijf zich in voor:

			1 persoon	2 personen
29-08-2017	Mayfair Yang	Religie, cultuur en samenleving		
31-08-2017	Paul Oslington	Religie, cultuur en samenleving		
20-09-2017	Branko Milanović	Ongelijkheid in een tijdperk van globalisering		
21-09-2017	Sabine Henry, Milena Belloni & Edith Piquera	Onthaal en ondersteuning van migranten		
22-09-2017		Onderwijs voor vluchtelingen in Vlaanderen		
04-10-2017	Robert Emery	Twee huizen, één kindertijd		
12-10-2017	Dick Würsten	Luther anno 2017: grenzen aan de vrijheid?		
09-11-2017	Thomas Kaufmann & Theo Dunkelgrün	Luther anno 2017: Luther en het jodendom		
15-11-2017	Willem Lemmens	Het Belgische experiment inzake euthanasie		
23-11-2017	Andrew Pettegree & Dick Würsten	Luther anno 2017: religie, media en propaganda		
28-11-2017	Tomáš Sedláček	De economie van goed en kwaad		
29-11-2017	Anne Newman & Edith Piquera	Stereotypen bevragen over islamitisch onderwijs en migratie		
01-12-2017		Vrouwelijke mystici aan het woord		
06-12-2017	Meena Sharify-Funk & Cheyney Ryan	Pacifisme in de praktijk		
14-12-2017	Heinz Schilling & Guido Marnet	Luther anno 2017: leven en werk van Luther		
18-12-2017	Susan Crawford Sullivan	Het alledaagse geloof van arme moeders		